

סרטים

גנבים אוהבים בזהות

השעיר לעזאזל (מגדלור, תל-אביב: ריטניה) הוא מורה לצרפתית במכללה אנ' לית, הבא לבלות חופשה בצרפת. המורה, בן גיל העמידה, הוא אדם בורד, אטאט וברת עליו ההכרה כי חייו הבטלים עוברים ליק, ואז מודמנת לו הרפתקת חייו.

בעיירה צרפתית קטנה הוא פוגש בגבר נ'גיל, בעל אחוזה ובית יציקת זכוכית, הזומה לו כאילו והיה אחיו התאום. בלילה מדרים הצרפתי את האנגלי, מחליף עמו את בגדיו ותעודותיו, וכשהמורה מתעורר בבוקר הוא מוצא את עצמו כבעל אחוזה צרפתי, המוסע לאחוזתו עלידי נהגרימשרת.

טבעי הוא שהמורה מנסה להתמרד בזהו תו החדשה: אך הוא נחשב למטורף, כדי לא להכלא בבית-חוליות מצד אחד, ומתוך רצון לשינוי בחייו, מצד שני, הוא מוסיף למלא תפקיד של בעל-אחוזה, בעוד ש"בני משפחתו" אינם מבחינים כי הוא אדם אחר. המורה דומה אמנם בחיצוניותו לאציל צר' פתי, אולם אופיו שונה. כשהוא נכנס למס' לול חייו של קודמו, הוא מחולל בהם שינוי, בעדינותו ובטוב-לבו. כתוצאה מכך משתנים חי' כל הסובבים אותו. רק המא' הבת האיטלקיה של האציל מבחינה כי הוא אדם אחר, אולם ממשיכה להיות אוהבתו, ושבחה מאוד על השינוי.

פרטימחה ספרותי. עד כאן נראה סיפורה של דפנה (רבקה) די מוריה, כיצירה פילוסופית בעלת מוסר-השכל, אולם לא זאת היתה כחג המחרת. רק בחלקה השני

מקבלת היצירה את אופיה הנכון כסרטימחה מתברר כי המורה נפל קורבן למוימחה רצח של האציל הצרפתי, הזומם לרצוח נפש וליצור לעצמו אליבי. אחרי שהוא מצ' לית לבצע את זממו, מנסה הבעל האמיתי לחזור לתפקידו, ולהחזיר את המורה למסלול חייו הקודם. המורה מסרב. בורקרב בין השניים נהרג אחד, והשני חוזר לאחוזתו, ל' משפחה ולמאהבת. מי מן השניים? זאת אין לדעת, שהרי הם דומים זה לזה ללא הבדל. אלק גינס משחק בעצמו את שני התפ' קידים, את תפקיד המורה ואת תפקיד ה' בעל הרצח. בטי דיוויס מופיעה בסרט זה בתפקיד אפיזודי קצר, בתור אמו הזקנה של הבעל. שניהם מ'עלים את רמת הסרט מעל לבינוניות של שאר השחקנים.

בכיוב האנושי

העכברים (אוריון, תל-אביב: גרמניה) הוא אחד ממחזותיו המפורסמים ביותר של הסופר הגרמני גרהרט האופטמן, מי שהיה סוציאליסט והפך לאחד ממעריציו הגדולים ביותר של היטלר בתקופה הנאצית.

המחזה, הנקרא במקורו העכברושים, שיך לתקופה הסוציאליסטית של האופטמן, בה היה עדיין אבק-האדם במרכז מחזותיו. את המחזה עצמו כתב האופטמן, שמת לפני 14 שנה, ב'1911. אולם יצני הסרט (שהוא להצגה בישראל משום שהופק כאילו בשי' תוף עם הון אנגלי וצרפתי) העבירו את מועד התרחשות העלילה להחז'.

מריה של הינה פליטה הבורחת ממזרח ברלין מערבה, ברדפה אחרי מאהב שונח אותה והשאיר את זרעו ברחמה. בחיפושיה אחריו היא נקלעת למשפחת כובסים, שם

מריה של (ימין) ב'העכברים' אמהות, סירוף ורצח

הזקוקה לכסף ולתעודות כדי להמשיך ברי' דיפתה אחרי מאהבה בכחנה לנקום בו, משתכנעת. בעזרת אחיה של בעלת המכ' בסה, טיפוס מושחת ומפגר (קורד יורגנס), יולדת מריה את בנה, הנמסר לבעלת-המכ' בסה עוד לפני שהאם הספיקה לראותו.

חרטה לאחר מעשה. כעבור תקופה קצרה מתחרטת מריה על הפקדת בנה. היא מנסה להחזיר אותו לידה, חוטפת בטעות ילד אחר — המת בזרועותיה. אחיה של בעל-המכססה נשלח לחסלה, אולם מריה הורגת אותו בשעה שהוא מתקופה. במש' טרה, שם מתגלה גם לבעל כי לא אשתו ילדה את בנו, מקבלת מריה את בנה חזרה.

השחקנית מריה של מופיעה הפעם בדמות שונה לגמרי מדמותה הנוהרת והחיכנית, ו' משחקת להפליא את תפקיד האם מוכת-היגון.

זהו סרט מדא למדי, בעל אווירה קודרת וסצינות, שעם כל שלימותן האמנותית, מער' ררות הרגשה של סלידה.

בעקבות זיוה

ידידיה של מדכת-יוסי (ירון, תל-אביב: צרפת) הוא דוגמה של מלחמת-מנע של הקולנוע הצרפתי נגד זרם הנערות המני' סות לחזור אליו בכל האמצעים.

נערה צעירה, הזוכה בתחרות-יוסי, מכניסה לה לראש צפרים, המציצות כי יעודה להיות כוכבת. לעזרת הצפרים באים גם כמה פרצופים שפלים מעולם-הקולנוע, המוכנים לעזור לה תמורת העקרת בתוליה.

ועל הילדה המסכנה עובר כל מה שאפשר שיעבור, בפאריס, לפני שהיא מצליחה לראות את עצמה על הבד. היא רעבה ללחם, גרה בדירה צרה, נופלת לזרועות רמאי (איבן דסני) הזורק אותה מיד אחרי שבעל אותה ו — אי לאותה בושה! — היא גם הולכת בדרכה של זיוה שפיר, עומדת לפלס לה דרך לכוכבות בעזרת צילומי-עירום. אלא שהמסמרה היעילה מצילה אותה.

אחרי שהיא מנסה לאבד את עצמה לדעת בדרך הפרוזאית של זריקת עצמה מתחת לגלגלי מכונת, היא מסיקה את המסקנה המתבקשת מראש: חיי אושר בזרועות ה' אוהב עדיפים על חיי סבל בזרועות זוהר. מה שאין הסרט מראה הוא באיזו דרך הגיעו חצי תריסר הכוכבות המשעממות המופיעות בו אל מפיקי הסרט הזה.

תדרוך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ עליהם:

- **עז ראיה** (צפון, תל-אביב) ידידות של-אמת בין רוצח פולני לבין יתומה ברי' טית בת 11. הורסט בוכהולץ, הילי מילס.
- **לפתע בקיץ האחרון** (מוגרב, תל-אביב) אליזבת טילור משתגעת אחרי שאוהבה מצלל אותה כפיתוי לנטייתו ה' הומוסקסואליות, במחזה גדוש מופרעים של טנסי ויליאמס.
- **400 המדקות** (פאר, חיפה) קרו' סלת-החיים מעצבת דמותו של גברבר בסרט אוטוביוגרפי של פרנסוא סריפו.
- **דוישיה בחדר המיטות** (ארנון, ירושלים) קומדיה על קשרי-מין באמצעות השלפון, דוריס דיי.

איפה הם היום?

מנוחתו של משוגע-לדבר

שהוטל עליו בענין זה, לא היה יכול לשבת בשקט בביתו. מיד אחרי שיושב ראש תנועת החרות, מנחם בגין, אירגן בשנת 1955 את כנס חיילי האצ"ל, קרא להם להצטרף למפלגתו — התייצב שילנסקי לפקודת המנהיג. דוב נבחר למוזכר תנועת-החרות בתל-אביב, כן, נאחז שילנסקי בן 36' בגעגועים, "זה היה בימים שחשבו כי חיילי האצ"ל כבשו את הנהגת הסניף".

שנתיים ימים היה דוב מוזכר, התרחק מכל עסקיו הכלכליים. אחר-כך נסע בשליחות מפלגתו לברזיל. כשחזר, לאחר חצי שנה, גילה דוב, שסירב לקבל פיצויים אישיים מגרמניה, כי הוא חייב לדאוג לכלכלת אשתו ושלושת בניו, שילנסקי התחיל לעבוד כמנהל חשבונות ראשי בחברה פרטית ב' תל אביב.

החלטתו היתה נחושה: לדאוג לענייני האישיים מבלי להתפתות לשוב ולשמש שליח ציבור. הוא נרשם לפאקולטה למש' פטים באוניברסיטה בתל-אביב, הרבה ב' פעם הראשונה בחייו לבקר בקולנוע ולהש' תתף במסיבות פרטיות.

אך ההחלטה האיתנה לא החזיקה מעמד זמן רב. דוב המשיך להיות יושב-ראש צעירי-חרות, הנהיג בעקביות עיקשת את קומץ העסקנים שלא היו מרוצים מן המצב הפנימי במפלגתו, גם התפתחות היחסים בין ישראל וגרמניה הציקה לו; שילנסקי ניצל כל הזדמנות כדי להתריע נגדה. אחד הרעניים הגדולים בחייו קשור במא' בק זה: כשהביע את עמדת מפלגתו בפרשה זו בקונגרס הציוני 24', זכה אחר הגאוס לנשיאת מנהיגו מנחם בגין, למחיתא-כפיים של כל הצירים מחו"ל.

למרות שהתרחק מהנהגת העניינים בתנו' עת-החרות, שם הוא חבר במועצת המפלגה, הוסיף שילנסקי לתכנן מבצעים פוליטיים, אותם לא ניתן לו עדיין להגשים. "זהו תקופת-המנוחה שלי", מכיר שי' לנסקי החיזק, הנראה מבוגר מכפי גילו, לכתב העולם הזה, "אני אוסף כוחות עד שאהיה שנית משוגע-לדבר, ושוב אקדיש את כל חיי וכוחותי למאבק ציבורי".

ראשוני האסירים במחנה מעשיהו. מקום בו נהנו השלטונות באסירים ברכות. בין השאר הציע לו הפסיכולוג לשמוע הרצאות אחדות בפסיכולוגיה, להיות עוזרו.

ד"ר רודי חולל את המיפנה בחיי-הכלא של שילנסקי. למרות חוסר אמונו בשיטותיו המתקדמות של הד"ר, הוא התמיד להאזין להרצאותיו, הפך למעריצו הנלהב. את החד' שים האחרונים של מאסרו הקדיש שילנסקי לעבודה פסיכולוגית בין האסירים, עודד אותם לפעילות תרבותית עלידי הקמת תי' אסרון החובבים של המחנה: הוא הפך חיש למנהיגם הכלתי מוכתר של האסירים.

אולם נושא הפצצה, שבנו השני שמואל גויל בתקופת מאסרו, לא הסתפק בעבודה זו, המלחה כתיבת בקשות חנינה של אסי' רים אחרים לנשיא-המדינה. הוא כתב רומאן על בחירה 'יודיה שהתגלגלה במחנות הנא' צים, הגיעה לישראל באניית-מעפילים.

הספר לא פורסם, אף-על-פי שקיבל את המלצות הד"ר (לפילוסופיה) ישראל שייב והמשורר שלמה סקולסקי, והיצירה נגנזה. הסיבה האמיתית: כדי להשלים את הרומאן נא'ין דוב להיפגש עם מספר נשים שעוקרו על ידי הנאצים, לא היה יכול לעמוד במתח הפנימית האיומות, שהוכירו לנשים ולו את האירה האיומה של מחנות-הריכוז במלחמת' העולם השנייה.

ספר שני, שגם אותו התחיל לכתוב בכלא, ראה אור. 2200 הספרים שהדפיס, אולו מדיכני המכירה. תקופת המכירה המוצלחת ביותר: בשבוע בו גודע על המרד בכלא שאטה.

★ ★ ★

שליחות מפתגתית

רבעה-עשר חודש אחרי שנכלא, שוחרר דוב ממחנה מעשיהו. הוא התכר' נן לעסוק בענייני הפרטים, לבסס את כל' כלת משפחתו. שנתיים היה בעל משדר להכפלות ושיכפולים, הצליח בעסקיו. אולם האיש הסוער, שנשא את הפצצה למשדר-החוק, כיוון שהאמין בכנות היעוד העליון

דוב שילנסקי (1960) סופר, עסקן ואוגר-כוחות

ידיה זה ביום 5' באוקטובר 1952. גבר נושא תיק תחת בית-שחי' נתפס משרד החוק, ששכן עדיין בקריה שבתל-ביב. בתוף התיק נמצאה פצצת-זמן, במשקל 800 גרם. דוב שילנסקי, לשעבר אסיר חנה הריכוז הנאצי דכאו, מי שהיה מפקד אצ"ל בגרמניה ומי שעלה לארץ באונית דמים אלטינה — ניסה למחות בדרך מקר' ית זו על חתימת הסכם השילומים בין ישראל וגרמניה המערבית.

מאסרו היה בלתי-נמנע. חודש וחצי לאחר נתפס וניזע את דעת-הקהל הישראלית ב' צהרת הסיכום שלו בבית-המשפט, שלח אותו השופט המחזוי, מרדכי קנת, לבלות 2 חודשים בבית-הסוחר.

★ ★ ★

מנהיג האסירים

מאסרו של הגבר שחור-השיער וה' חייכני היה נוח-למדי. בחודשים הרא' זונים נכלא בבית-הסוחר ברמלה וביפו. עד שד"ר דויד רודי, שהיה באותה תקופה הפ' זיכולוג הראשי וראש המחלקה למיון ול' ופול אינדיבידואלי של שרות בתי-הסוחר, זמין את דוב לנסיון חדש: להיות אחד מ'